

“Com els paisans de Jesús, correm el risc de no reconèixer-lo. És més còmode un déu abstracte, distant, que no es fica en les situacions. Però Déu s’ha encarnat: humil, tendre, amagat, es fa pròxim a nosaltres habitant la normalitat de la nostra vida quotidiana”.

(Papa Francesc)

El sagrament del matrimoni

L’Exhortació Apostòlica “Amoris Laetitia” ens presenta el matrimoni com una vocació, és a dir, és la resposta a la crida de viure l’amor conjugal i de família amb alegria. Aquesta alegria que és viu a les famílies és també el goig de l’ Església.

Un sagrament és el signe visible que fa present l’invisible, aquesta realitat invisible és Déu. Per tant, el sagrament del matrimoni, igual que els altres, són trobaments amb Déu, un do rebut d’Ei.

L’amor conjugal no és mai un descans, ni l’obra d’un dia, ni és feina fàcil. Exigeix que els esposos combatin les temptacions,

l’amor propi, l’orgull i que facin que la seva vida d’amor sigui una constant lloança a Déu.

L’ objectiu de la vida conjugal no és sols viure junts per sempre, sinó estimar-se per sempre amb la gràcia de Déu. La fidelitat, la indissolubilitat i l’obertura a crear nova vida (Déu fa partícips a l’home i la dona de la seva creació) són també un compromís davant l’Església. *Cal saber reelegir-se, trobar motius cada dia per seguir caminant cap al camí de Santedat del matrimoni.*

L’espiritualitat matrimonial és un do de Déu, és la resposta a seguir la crida de Jesús cada dia. La recerca d’aquesta espiritualitat constitueix un camí de creixement que ens permet entrar en contacte amb el nostre jo interior, amb el nostre proïme i amb Déu.

El dia del casament és només el punt de partida d’un llarg camí. L’amor del matrimoni va evolucionant, madurant, creixent... de no ser així s’estanca, s’aseca i es paralitza. És com un jardí que mai

“Cal saber reelegir-se, trobar motius cada dia per seguir caminant cap al camí de santedat del matrimoni”.

no pots deixar de cuidar, perquè depèn del nostre esforç, creativitat i afecte. Som fràgils i vivim moments de plenitud i d’altres de dubtes. Cimentem la voluntat de construir un projecte d’amor que duri tota la vida.

Destacar, també, el que el Papa Francesc apunta (AL74) quan es refereix al “misteri nupcial”, és a dir, la unió sexual de la parella viscuda de manera humana i santificada pel sagrament, on ressalta de manera explícita que la unió dels cossos s’expressa en paraules quan ens manifestem i donem el consentiment de manera lliure i gratuïta, d’aquesta unió i d’aquest lliurament l’acció divina fa que ja no som dos sinó una sola carn que es converteix en acció de gràcies pel do rebut.

Déu és l’imprescindible en el nostre amor conjugal. Ell el fa possible, el sosté i el renova. Deixem-nos conduir per Ell!

Joan Pons i Mercè Capó

pensaments

La vida: Personas luminosas...

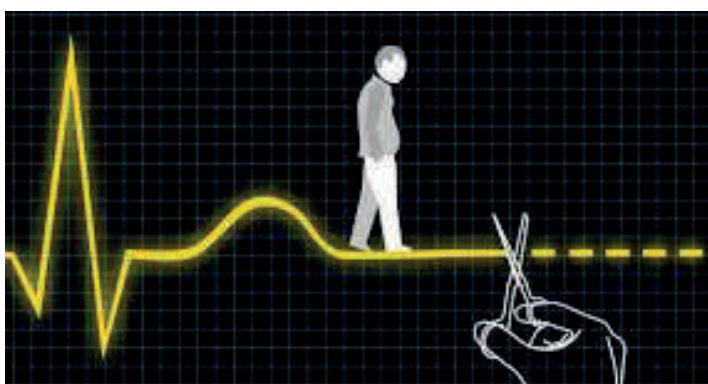
El principal atractivo del progresismo consistía en su feroz defensa del débil frente al fuerte, algo que coincidía, plenamente, con los valores evangélicos. No obstante, los caminos de ambos (izquierdismo y cristianismo) se opusieron radicalmente cuando surgió el tema del aborto libre y, hace poco, el de la eutanasia, una ley aprobada con nocturnidad y alevosía bajo el desconcierto del covid. Ante estas dos formas de pena de muerte, ¿cuál ha sido la actitud de los cristianos? Y crees -lamentas confesarlo públicamente- que no ha sido otra que la de la omisión y la del placentero silencio.

Sin embargo, ha habido voces de personas luminosas que, creyentes o no, han censurado de manera vehemente esas dos aberraciones. Unas voces, en el pasado. Otras, en el presente. A saber: “No se pensó que la vida del feto estaba más desprotegida que la del obrero,

quizá porque el embrión carecía de voz y políticamente resultaba irrelevante (...) la náusea se produce igualmente ante una guerra, una explosión atómica, una cámara de gas o un quirófano esterilizado” (Miguel Delibes). “Los médicos no estamos para acortar la vida de los pacientes, estamos para acompañarles y hacerles el camino más fácil. De hecho, la mayoría de los pacientes nos transmiten que, aun en las peores condiciones, la vida vale la pena ser vivida” (Doctora Elia Martínez Moreno).

Voces valientes, vívidas, que iluminan amaneceres y a las que tenemos que unirnos con valentía. Está en juego la vida. O eso, o dejar de llamarnos cristianos...

Juan Luis Hernández Gomila

Diumenge XV de Durant l'Any

Lectura del llibre del profeta Amós 7, 12-15

En aquells dies Amasies, sacerdot, de Bet-El, digué a Amós: «Vident, vés-te'n d'aquí. Fuig al país de Judà. Menja-hi el teu pa i fé-hi de profeta, però aquí, a Bet-El, guarda't de tornar-hi a fer de profeta, que això és un santuari del rei, un temple de l'estat.» Amós li respongué: «Jo no som profeta, ni he estat mai de cap comunitat de profetes. Jo som pastor; i sé fer madurar el fruit dels sicòmors, però el mateix Senyor m'ha pres de darrera els ramats i m'ha dit: «Vés a profetitzar a Israel, el meu poble»»

Salm responsorial 84

R: **Senyor, feis-nos veure el vostre amor, i donau-nos la vostra salvació.**

Lectura de la carta de sant Pau

als cristians d'Efes

1, 3-14

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota casta de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dóna alabança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. En ell hem estat rescatats amb el preu de la seva sang. Les nostres culpes han estat perdonades. La riquesa dels favors de Déu s'ha desbordat en nosaltres. Ell ens ha concedit tota aquesta saviesa i penetració que tenim. Ens ha fet conèixer el secret de la decisió benèvola que havia pres en ell mateix, per executar-la quan els temps fossin madurs: ha volgut unir en el Crist tot el món, tant el del cel com el de la terra. En ell hem rebut la nostra part en l'herència. Ens hi havia destinat el disseny d'aquell qui tot ho duu a terme d'acord amb la decisió de la seva voluntat. Volia que fóssim alabança de la seva grandesa, nosaltres que des del principi tenim posada en Crist la nostra esperança. Vosaltres vau escoltar l'anunci de la veritat, la Bona Nova de la vostra salvació i, després d'escoltar-la i de creure-hi, també vosaltres, en el Crist, heu estat marcats amb l'Esperit Sant promès. Aquesta és la penyora de l'heretat que Déu ens té reservada, quan ens rescatarà plenament com a possessió seva personal. Aleshores serem alabança de la seva grandesa.

Lectura de l'evangeli segons sant Marc

6, 7-13

En aquell temps Jesús cridà els dotze i començà a enviar-los de dos en dos. Els donà poder sobre els esperits malignes i els recomanà que, fora del bastó, no prenguessin res per al camí: ni pa, ni sarró, ni diners, ni un altre vestit, i només les sandàlies per calçar. I els deia: «A la primera casa on posareu, quedau-vos-hi fins que us n'aneu d'aquell lloc. Si a un lloc no us voleu rebre ni escoltar, a l'hora de sortir-ne, espolsau-vos la terra de davall els peus, com una acusació contra ells.» Els dotze se'n van anar i predicaven a la gent que es convertissin. Treien molts de dimonis i ungien amb oli molts de malalts, que es posaven bons.

Lectura de la profecia de Amós 7, 12-15

En aquellos días, Amasías, sacerdote de Betel, dijo a Amós: «Vidente, vete, huye al territorio de Judá. Allí podrás ganarte el pan y allí profetizar. Pero en Betel no vuelvas a profetizar, porque es el santuario del rey y la casa del reino». Pero Amós respondió a Amasías: «Yo no soy profeta ni hijo de profeta. Yo era un pastor y cultivador de sicomoros. Pero el Señor me arrancó de mi rebaño y me dijo: «Ve y profetiza a mi pueblo Israel»».

Salmo responsorial 84

R: **Muéstranos, Señor, tu misericordia y danos tu salvación.**

Lectura de la carta del apóstol

san Pablo a los Efesios

1, 3-14

Bendito sea Dios, Padre de nuestro Señor Jesucristo, que nos ha bendecido en Cristo con toda clase de bendiciones espirituales en los cielos. Él nos eligió en Cristo antes de la fundación del mundo para que fuésemos santos e intachables ante él por el amor. Él nos ha destinado por medio de Jesucristo, según el beneplácito de su voluntad, a ser sus hijos, para alabanza de la gloria de su gracia, que tan generosamente nos ha concedido en el Amado. En él, por su sangre, tenemos la redención, el perdón de los pecados, conforme a la riqueza de la gracia que en su sabiduría y prudencia ha derrochado para con nosotros, dándonos a conocer el misterio de su voluntad: el plan que había proyectado realizar por Cristo, en la plenitud de los tiempos: recapitular en Cristo todas las cosas del cielo y de la tierra. En él hemos heredado también los que estábamos destinados por decisión del que lo hace todo según su voluntad, para que seamos alabanza de su gloria quienes antes esperábamos en el Mesías. En él también vosotros, después de haber escuchado la palabra de verdad -el evangelio de vuestra salvación-, creyendo en él habéis sido marcados con el sello del Espíritu Santo prometido. Él es la prenda de nuestra herencia, mientras llega la redención del pueblo de su propiedad, para alabanza de su gloria.

Lectura del santo Evangelio

según san Marcos

6, 7-13

En aquel tiempo, llamó Jesús a los Doce y los fue enviando de dos en dos, dándoles autoridad sobre los espíritus inmundos. Les encargó que llevaran para el camino un bastón y nada más, pero ni pan, ni alforja, ni dinero suelto en la faja; que llevaran sandalias, pero no una túnica de repuesto. Y añadió: «Quedaos en la casa donde entréis, hasta que os vayáis de aquel sitio. Y si un lugar no os recibe ni os escucha, al marcharos sacudíos el polvo de los pies, en testimonio contra ellos». Ellos salieron a predicar la conversión, echaban muchos demonios, ungián con aceite a muchos enfermos y los curaban.

Els envia de dos en dos...

Els Evangelis no són una crònica objectiva dels fets de Jesús. Van ser escrits uns 50 anys més tard, destinats a les Comunitats Cristianes per ajudar-les a créixer, corregir defectes, celebrar l'acció de Déu a favor dels Humans. Amb aquesta clau de lectura hem de llegir, aquesta setmana, l'evangeli de Marc que amb l'expressió "de dos en dos" vol indicar que allò que diu afecta les comunitats cristianes, tant pel que fa a la "missió" com a les "condicions necessàries" per a aconseguir-la: "els recomanà que, fora del bastó, no prenguessin res pel camí: ni pa, ni sarró, ni diners, ni un altre vestit, i només les sandàlies per calçar."

Marc ens diu que les comunitats cristianes no són "per fer polít" sinó que s'han de considerar a si mateixes enviades a sentir-se gent entre la gent —"a la primera casa on us allotgeu"—, sense comptar amb res més que el "poder sobre els esperits malignes" i la bondat de la gent: "i els recomanà que, fora del bastó, no prenguessin res pel camí". En canvi, la nostra història i el nostre dia a dia, ens evidencien que qualsevol diferència o peculiaritat ens serveix per deixar de considerar-nos "gent", la "gent" i "nosaltres", com si visquéssim aïllats de la societat, on tots els "mals" fossin motivats per la "gent", com si "nosaltres" no forméssim part de aquesta "gent-societat".

L'evangelista ens suggereix quin ha de ser l'estil de viure i fer de les nostres comunitats cristianes: "Treien molts dimonis i ungien amb oli molts malalts, que es posaven bons". Si "Messies" (Crist) significa "ungit", "ungir amb oli molts malalts" (podem llegir malalt com a "desanimats", "sense vigor"), idò, aquests desanimats (malalts) de la nostra societat es poden posar bons, ser curats (recobrar l'entusiasme) mostrant-los "l'Ungit", mostrant-los Crist.

Vicent Lladrés

Iconografía en claves de bóveda (16)

El emblema heráldico de la ciudad de Maó

Guillermo Pons Pons

Foto: Toni Barber

Iglesia de Santa María de Maó (4)

Después de finalizar el tercer tramo de las bóvedas, en cuya clave se esculpió y decoró la figura de la Virgen de Gracia, se decidió levantar un muro provisional y así poder realizar las celebraciones litúrgicas y devocionales en esa parte ya cubierta del templo, de las cuales la vida cristiana de la feligresía tenía necesidad. El espacio correspondiente a la cuarta bóveda no tendrá capillas dedicadas a algunos santos o misterios de la fe, sino que en ella se abrirían las dos puertas laterales, que ya había en la iglesia anterior, por las que el pueblo tenía su ingreso en el espacio sagrado. Por ello se tomó la acertada decisión de colocar en la clave de la bóveda el escudo de la ciudad, en el cual tras las franjas vertica-

les rojas, situadas sobre fondo dorado, destacaba el símbolo de la ciudad y recuerdo de sus orígenes, el castillo amurallado con la puerta sobre el mar y tres torres como remate.

Esta representación heráldica, situada en mitad de la nueva iglesia parroquial obedecía a unas firmes convicciones religiosas respecto de la centralidad de la fe católica en la vida de los ciudadanos y la orientación hacia Dios de su destino humano, ya que el Señor no sólo es el origen de la existencia humana, sino que también está en Él arraigada la condición indeleble de la vida en sociedad.

El alegórico castillo, que alude a los orígenes de la ciudad como *Castell i vila* queda bien reflejada en los elementos característicos de los castillos, que según afirmaba un predicador del siglo XII, san Elredo de Rievaulx, son tres: el foso, la muralla y la torre, que en sentido espiritual significan respectivamente: la humildad, la castidad y la caridad.

agenda

Festa de la Mare de Déu del Carme

-A Ciutadella: Las Carmelitas Misioneras, con motivo de la Festividad de Ntra. Sra. del Carmen os invitan a participar en la celebración de la Eucaristía con la bendición e imposición de su Escapulario. Será el próximo viernes 16 de julio, a las 19.30 h, en su Capilla de C/ Portal de Maó, 16 de Ciutadella de Menorca.

-A Maó: Celebracions a la parròquia de la Mare de Déu del Carme:

-Dijous 15 de juliol: 19.15 h: Primeres vespres; 19.30 h: Missa de vigília; 20.30 h: Concert d'orgue a càrrec de Joan Seguí Mercadal.

-Divendres 16 de juliol: 8.30 h: res del rosari; 9 h: Celebració de l'Eucaristia; 20.30 hores: Missa solemne presidida pel sr. Bisbe.

Horari de visita del Cambri: Dijous 15 de juliol: de 10 a 13 h i de 17 a 19 h; Divendres 16 de juliol: de 10 a 13 h i de 17 a 20 h; Dissabte 17 de juliol: de 10 a 13 h.

Fiesta de Nuestra Señora del Carmen

-Domingo 18 de julio: Misa Solemne presidida por el obispo Mons. Francisco Conesa en el exterior de la Estación Naval de Maó, a las 19 h y, a continuación, procesión marítima por el puerto.

notícies nostres

Setmana d'exercicis espirituals dels preveres i seminaristes

La setmana passada els preveres i els seminaristes de la nostra diòcesi es van reunir al Santuari de la Mare de Déu del Toro per viure uns dies d'exercicis espirituals. Van ser unes jornades de pregària importants, en les quals van comptar amb l'acompanyament del P. Vicente Botella Cubells, prevere dominic, professor de teologia a la Facultat de València i, fins fa uns dies, degà d'aquesta Facultat.

El pare dominic va basar les seves reflexions sobre un acurat estudi de diferents passatges de l'Evangeli per ajudar al seu discerniment i mostrar com ens implica a tots l'Evangelitització. Va ser il-

P. Vicente Botella Cubells

lusionant l'estudi de l'Evangeli que va proposar als preveres, amb una visió positiva i esperançadora, de cara a viure joiosos l'anunci de la Paraula.

Mn. Josep Salord i Farnés (1911-1970) (4)

L'OBERTURA CULTURAL MENORQUINA GRÀCIES A JOSEP SALORD FARNÉS

L'epistolari en bona part inèdit de Josep Salord, editat per Joana Moll, evidencia el decisiu paper que va jugar en l'obertura cultural menorquina als anys cinquanta, aprofitant les petites esclatxes del franquisme, i als seixanta, connectant amb el nou activisme. El diàleg amb una destacada constel·lació de personalitats de tota la geografia cultural catalana fa emergir la trajectòria de Josep Salord, travessada per dos grans eixos: la història i la filologia, amb la recerca de materials bibliogràfics, l'exigència acadèmica i el compromís cívic, expressat en l'actuació pública a favor de la llengua i de la consciència històrica i cultural.

Abans de centrar-nos en Josep Mascaró Pasarius, Francesc de B. Moll i el conjunt d'interlocutors dels anys cinquanta i seixanta, cal assenyalar els qui remeten dels anys vint als quaranta: Josep M. Rossell, professor seu al Col·legi Salesià de Ciutadella; Estanislau Domènech, jesuïta predicador al Seminari Diocesà de Menorca; Josep M. Seguí, mediador en un curs de llengua catalana; el Francesc de B. Moll que connecta amb el Salord interessat per la represa del *Bolletí* alcoverià i el director del *Full Menorquí*; Marcel Martínez, facilitador d'obres de literatura medieval catalana; i Vicente Macián, segurament alumne primerenc seu al Seminari.

Josep Mascaró Pasarius i Francesc de B. Moll: de l'òrbita històrica i editorial a la filològica i per la llengua

La correspondència amb J. Mascaró és complementària de la mantinguda amb F. de B. Moll ja que ambdues mostren la síntesi del Salord historiador i del filòleg. L'amistat forjada a Menorca per la col·laboració toponímica i l'activitat a la Secció d'Estudis del Cercle Artístic, es manté epistolament

quan Mascaró, des de Palma, continua lligat als projectes periodístics i editorials menorquins. A més de la toponímia, sobresurten les sol·licituds de llibres i les consultes documentals i historiogràfiques que J. Salord vol que adreci també a especialistes.

D'aquí l'eixamplament de l'òrbita de relacions de J. Salord amb figures destacades de la historiografia catalana: Jesús E. Martínez Ferrando, director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó; Joan Pons Marquès, director de l'Arxiu Històric de Mallorca; l'historiador mallorquí Antoni Pons Pastor i el català Jaume Vicens Vives; Marc Taxonera, director de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat, als quals caldria afegir, pel que fa a la cultura popular, Rafel Ginard Bauçà, l'autor del magne *Cançoner Popular de Mallorca*, i Joan Castelló, impressor i folklorista eivissenc.

Aquesta correspondència conté una gran riquesa d'informació personal i cultural, amb referències a figures com l'escriptor Josep M. Llopart o el lingüista Joan Coromines i, especialment, amb comentaris sobre actes culturals de relleu, com els Jocs Florals des Mercadal de 1957 i la commemoració del quart centenari de l'assalt turc el 1958. Finalment, podem veure-hi fins i tot el compromís de J. Salord amb l'ús litúrgic del català des de finals dels anys cinquanta.

La correspondència entre J. Salord i F. de B. Moll, publicada per l'IME el 2003 i que ens permet resseguir l'activitat acadèmica de l'un i de l'altre, incorpora l'òrbita filològica i per la llengua, especialment pel que fa a l'ús del català a la litúrgia segons el Concili Vaticà II. Al costat de les demandes de llibres i de subscripcions a revistes, dominen les consultes filològiques sobre els textos històrics que editava i també l'intercanvi d'opinions sobre diferents articles de l'actualitat.

El contacte s'intensifica a partir del 1965 al voltant de «la qüestió de la nostra llengua en la nova litúrgia», i es veu afavorit per la trobada amb el mateix Moll i Josep M. Llopart arran del centenari del naixement d'Àngel Ruiz i Pablo. La satisfacció es reflecteix tant en l'entusiasme compartit

Josep Salord, al costat de Llorenç Olives i Antoni Moll Camps, el dia de la inauguració de l'ermita de Ferreries el 1954. Arxiu Pons Lluch.

com en l'organització de Moll d'un «curs de professors per correspondència» a través de l'Obra Cultural Balear.

El compromís de J. Salord a favor de l'ús litúrgic del català va comportar contactes i reconeixement de personalitats i entitats culturals de primer ordre: l'escriptor Miquel Gayà i Sitjar; Miquel Julià Prohens, l'amic d'Antoni Moll Camps al Seminari de Mallorca; el mateix Josep M. Llopart; Miquel Fullana Llopart en nom d'Obra Cultural Balear, i Joan B. Cendrós com a referent d'Òmnium Cultural.

Dels reconeixements epistolars a l'homenatge de Joventuts Musicals

A aquests reconeixements cal afegir-hi els de signe més ampli rebuts epistolament per Martí Sunyol, Jordi Baulies i fins d'un grup d'exalumnes, encapçalat per Andreu Vidal. L'homenatge que Joventuts Musicals li va dedicar arran de la seva mort el 1970 ens permet accedir, a més de F. de B. Moll i J. Mascaró, a altres veus presents al seu epistolari (com Xavier Moll, Antoni Moll Camps, Jordi Baulies, Fernando Martí Camps i Andreu Murillo) al costat d'altres inèdites (Joan Huguet, Guillem Camps, José Ares i Jaume Mascaró).

És gràcies a aquest epistolari, treballat per Joana Moll, que ara podem també reconèixer que Josep Salord, desafiant el tancament i la negació culturals imposats pel franquisme amb una humilitat tan grossa com el seu rigor i la seva fermesa, va propiciar una obertura cultural de projecció de la realitat lingüística i cultural de Menorca en el marc complet de la cultura catalana.

Josefina Salord Ripoll

Josep Salord pujant a la muntanya de Santa Àgueda amb amics i familiars. Arxiu familiar Bagur Salord.

